

egen Kasse, men der er jo mange af disse Foreninger, der slet ikke yde noget af deres egne Midler, og alle de Husmænd, der bo inden for en saadan Landboforenings Omraade, ville jo da ikke kunne faa nogen Understøttelse til saadanne Kursus, selv om de ønske det, det er kun dem, der bo inden for saadanne Landboforeningers Omraade, der ere villige til at støtte dette Formaal, som kunne faa nogen Gavn af denne Bevilling. I det hele taget synes jeg, at paa den Maade, som Sagen nu er ordnet, gaar det nemt saadan, at ingen ved, hvem der skal tage den i sin Haand, hvem der skal oprette og lede disse Kursus, og hvilke af vore Landboforeningers Bestyrelser der skal tage fat og ordne denne Sag, bekendtgøre den og undersøge, hvilke Ansøgere der ere mest kvalificerede til Understøttelse, til at komme ind paa disse Kursus. Jeg synes, der mangler en central Ledelse til Uddeling af denne Sum. Saa vidt jeg ved, har der hidtil kun været afholdt saadanne Kursus paa 4 Steder her i Landet, paa Sjælland i Landsgrav og Høng og i Jylland paa Beder og Klank Husmandsskoler. Jeg tror, at det vilde være meget rigtigere, om Staten arrangerede sig med Forstanderne for disse Skoler og lod dem selv ordne Sagen, selv afholde Udgifterne ved Bekendtgørelserne af deres Kursus, mod at de saa fik Udgifterne dertil refunderede fra Staten tillige med et bestemt Beløb for hver Deltagers Undervisning og Ophold paa Kursuset. Hvis vi fik Sagen ordnet paa en saadan Maade, saa tror jeg, at det vilde vise sig, at der bliver Brug for mange flere Penge, end der er blevet ydet, og hvis vi kunde faa den Sag ordnet paa rette Maade, vilde det sikkert være til stor Gavn. Husmændene, de der hjemme i deres Bedrift ere vantede til det praktiske Arbejde, kunne have stor Gavn af at komme paa en saadan Skole i en 14 Dages Tid, de kunne faa mange nyttige Oplysninger og mange gode Vink, som ville være dem til god Nytte siden i deres Bedrift; og hvis vi kunne faa den Sag ordnet paa rette Maade, kunde maaske samtidig dermed det Spørgsmaal, der har været fremmed om en Husmandsskole, løses ved denne Bevilling og paa den Maade, jeg her har omtalt. Der er paa § 18 en anden Post, som er nær beslægtet med den, om Husmandskursus, det er den, der staar anført paa § 18 II. A. 10. Der staar anført et Beløb af 45,000 Kr., som anvendes til Havedyrkningens Fremme. Denne Post deles, efter at der selvfølgelig,

havde jeg nær sagt, tages nogle Tusind Kroner bort til Lønning af Konsulenter, mellem forskellige Selskaber, nemlig de samvirkende danske Haveselskaber, det kgl. danske Haveselskab, jydsk Haveselskab og Østifternes Forening til Frugtavlens Fremme. Blandt de Formaal, som Staten yder Støtte til, medgaar største Delen af de Summer, der er dem tilstaaet, til Husmændene, deres Koners og Børns Oplærelse i økonomisk Havebrug. Saaledes faa de samvirkende danske Haveselskaber 5,000 Kr. til dette Formaal, det kgl. danske Haveselskab 4,400 Kr. og jydsk Haveselskab 600 Kr. af Staten til dette Formaal. Ogsaa her mener jeg, at der burde være en Centralledelse til at uddele disse Penge, der ydes til de forskellige Selskaber, der til Dels have det samme Virkeomraade. Som Bevillingen uddeles nu, vil det ofte gaa saaledes, som jeg kender Eksempler paa, at en Husmand f. Eks. i Jylland ønsker et af sine Børn anbragt paa et saadant Kursus og faar Besked om, at han muligvis kan faa Understøttelse dertil. Han søger saa en saadan Understøttelse gennem jydsk Haveselskab, men de 600 Kr., som jeg før nævnede, at dette Selskab fik til dette Formaal, ere jo snart brugte. Naar der derfor er flere Ansøgere, vil det ikke være længe, inden Haveselskabet er nødt til at svare, at de ikke have flere Midler til denne Anvendelse, men saa kan det selvfølgelig ikke falde den Mand ind, at han saa kan søge hos andre Selskaber den samme Understøttelse. Han mener, at naar han har faaet Afslag der, er der ikke noget mere at gøre, og derfor kommer hans Søn ikke paa den Skole, som han har ønsket, at han skulde komme paa, for at blive oplært i økonomisk Havebrug, skønt maaske de andre Selskaber have fuldt op af Midler. Jeg mener derfor, at ogsaa her burde der være en Centralledelse til at uddele disse Penge. Naar Staten selv vilde oprette saadanne Kursus i Stedet for at uddele disse Tusinder af Kroner til de forskellige Landboforeninger og Haveselskaber, vilde det virke til meget mere Nytte. Lige saa godt som Staten kan oprette Kursus for de Lærere, der ønske videre Uddannelse i forskellige Fag, lige saa godt maa Staten kunne oprette saadanne Kursus kortere eller længere for de Husmænd, der ønske en videre Uddannelse, og hvis Staten arrangerede sig med Bestyrelsen for de Skoler, jeg nævnte før, saa er jeg sikker paa, at Bevillingen vilde gøre langt større Nytte, end den nu gør. Dette vilde jeg henstille saavel til den